

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ

-2016. ГОДИНА-

УДРУЖЕЊЕ
ОГЊЕНА
МАРИЈА
ЛИВАЊСКА

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЗА ПЕРИОД 1. ЈАНУАР - 31. ДЕЦЕМБАР 2016. ГОДИНЕ

У спровођењу активности током 2016. године, Удружење се руководило Планом рада за 2016. годину, усвојеним на Шестој Скупштини Удружења, а према одредбама Статута Удружења, као и реалним могућностима и расположивим ресурсима као ограничавајућим фактором.

Реализацијом пројеката на пољу очувања: историске свести, културе, традиције, верске и сагралне баштине Срба на подручју града Ливна и села Ливањског поља, као и побољшања услова живота повратника, односно целокупног српског живља на том подручју, Удружење остварује мисију на којој је утемељено.

Објављивањем започетих и извршених пројеката, Удружење жели:

- да се профилише у широј јавности као групација која личним ангажовањем покушава да заштити српску баштину на локалитету општине Ливно;
- да заинтересује што већи број расељених и потомака ливањских Срба за чланство у Удружењу, а ради формирања шире базе интелектуалних, материјалних и других капацитета за ангажовање на дефинисаним пројектима, као и
- да подстакне друга завичајна удружења да осмисле и спроводе сличне послове, у складу са специфичностима уже локације на коју се односе, а међусобном сарадњом, уз помоћ и координацију државних институција, повећају степен заштите српске баштине и на подручјима ван Србије.

Чланство

Крајем 2016. године Удружење броји укупно 376 чланова.

Током године Удружењу се прикључило 16 нових чланова, а један два члана су приминула. Један од њих је почасни члан Удружења, Душан Никић.

Међутим, у односу на претходну, 2015. годину, Годишњим извештајем исказано је 64 члана мање, јер је у току усаглашавање евиденција, обзиром да одређени број особа који је присуствовао седницама Скупштине Удружења и подружница није то подразумевао као улазак у чланство, а у евиденцијама Удружења се водио као члан.

Овим извештајем, као и прошлгодишњим, такође можемо констатовати веома пасиван однос великог броја чланова, што сигурно умањује потенцијалну ефикасност Удружења очекивану од Удружења које броји више стотина чланова. Дужност нам је да упозоримо на опасност од смањења активности Удружења уколико се већина чланства и даље не буде одазивала макар минималним обавезама, што се односи на:

- ✓ рад у органима управљања (долазак на седнице Скупштине),

- ✓ долазак на јавне скупове у организацији Удружења,
- ✓ ангажовање на организацији и у раду сеоских одбора,
- ✓ ангажовање у на дефинисаним активностима чијој реализацији сматра да може допринети,
- ✓ одазивање на позиве Удружења за допринос у формирању архива,
- ✓ помоћ у израду спискова жртава 20. века,
- ✓ редовност у плаћању чланарине и на друге начине.

Такође, и даље стоји констатација о неповољној старосној структури у којој доминира чланство од 50 до 60 година старости.

Дисциплина у наплати чланарине лошија је него у претходној години, нарочито код чланова из иностранства и у подружницама ван Србије. И даље је висок број чланова који нису платили чланарину ни за једну од претходних година. Ови чланови ће, у поступку усаглашавања евиденција чланства, такође бити контактирани у намери да се дефинише њихова жеља да задрже статус члана Удружења.

Један од важних задатака Удружења, ради перспективе његовог активног опстанка, је сагледавање кључних разлога ниског степена интереса чланства за активан допринос Удружењу и предлога новог начина будуће сарадње, као и мотивисање лица за приступање Удружењу.

Подружница Бања Лука увећана је за једног члана и сада броји 93 члана, укључујући и 22 члана са подручија Ливна и Грахова. Подружница Товаришево-Обровац и 2016. годину је завршила са 28 члана. Најмање бројна, са свега 11 чланова, је Подружница Нови Сад. Од укупног броја чланова Удружења, 30 је из иностранства.

Удружење има перманентну обавезу проналажења адекватних мотивационих приступа привлачењу млађе популације, у уверењу да њихов проактиван интерес може битно допринети ефикасном и дугорочном раду Удружења. Ово свакако подразумева и оснивање нових подружница, како би се на њиховом локалу чланство могло непосредно укључити у пројекте и рад Удружења.

Органи управљања

Скупштина Удружења

Скупштина Удружења ОМЛ одржала је, у 2016. години, Шесту редовну седницу, 12. марта, у сали КЦ Чукарица.

Скуп коме су присуствовали и гости из других удружења сличне оријентације, благословио је отац Мирко Јамеџија, а госте и чланове поздравили су: Председник Удружења ОМЛ, г-дин Никола Петровић, као и заменик председника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије, г-дин Миодраг Линта, који је изнео

УДРУЖЕЊЕ ОГЊЕНА МАРИЈА ЛИВАЊСКА

информацију о покретању месечника Српско коло и спровођењу акције евидентирања имовине избеглех и расељених Срба, истичући разлоге и начин спровођења те акције.

На Шестој Скупштини

Након избора радних тела и утврђивања услова за пуноважно одлучивање, чланови Удружења су, као највиши орган управљања, личним и гласањем по овлашћењима, верификовали пријем у чланство 26 нових чланова, а потом усвојили:

- ✓ Записник о раду Пете редовне Скупштине,
- ✓ Годишњи извештај о раду са финансијским извештајем за 2015. годину и
- ✓ План рада за 2016. годину.

Са Шесте Скупштине

Иако је, као и претходних година, Шеста седница Скупштине одржана пред малим бројем чланова, атмосфера је била конструктивна у погледу сагледавања активности које би допринеле бољем положају ливањских Срба, јасном дефинисању начина

укључивању у решавање питања од кључног интереса за живот српске заједнице и очување имовине. Поново је констатовано да озбиљно ограничење за масовнији одзив на седнице Скупштине и непосредно лично ангажовање у спровођењу дефинисаних пројеката, представља неповољна старосна структура чланства којом доминира чланство старије животне доби. За квалитетан рад Удружења пожељно је што масовније непосредно учешће, истицање образложених предлога и сугестија на питања од значаја за Србе на подручју између Купреса, Гламоча, Дувна и Грахова и очување њихове традиције, културне, сакралне и етнолошке баштине, те је пред свим члановима Удружења заједнички задатак изналажење мотивационих приступа за укључење нових чланова, са акцентом на генерације потомака млађе животне доби.

Управни одбор

Управни одбор чини девет чланова изабраних на нови мандатни период на Петој Скупштини: Никола Петровић, председник Удружења (члан УО по функцији), Гордана Достанић, председник УО, Дијана Ковачић, Милош Дамњановић, Оливера Радета, Синиша Јагодић, Аљоша Вулета, Љиљана Радић и Драган Гађиновић.

Део УО на Шестој Скупштини

Током извештајне године одржана је 21 седница Управног одбора, пуног и ужег састава на којима се расправљало и одлучивало о: Предлогу Годишњег извештаја за 2015. са Планом рада за 2016. годину; приоритетима и начину реализације задатака постављених годишњим планом; избору идејних решења за поједине пројекте; избору добављача материјала, као и извођача радова према прибављеним и разматраним понудама; елементима уговарања послова; стању радова на терену; начину информисања чланства о актуелним догађајима; организацији изложбе о животу ливањских Срба, у више градова Србије и Републике Српске; обележавању 75 годишњице страдања Срба у НДХ; *припреми новог издања књиге Буда Симоновића Огњена Марија ливањска*; финансијским питањима Удружења; координацији по готово свим питањима са православном црквеном општином Лијевно у Ливну; учешћу

на конкурсима за финансирање пројектата расписаним од стране органа Републике Србије, Републике Српске и Босне и Херцеговине и сл.

Од девет чланова Управног одбора, пет је присуствовало на најмање 19 седница, што је одраз високе одговорности за рад овог органа Удружења, па тиме и Удружења као целине.

Председник Удружења

Никола Петровић је за Председника Удружења изабран на оснивачкој Скупштини, на мандат од четири године.

Председник Удружења на скупу у Новом Саду

Током извештајне године редовно је присуствовао седницама Управног одбора, непосредно се ангажовао у активностима у вези са: одржавањем парастоса на Спомен-гробљу на Барјаку, одржавању народног збора у Врбици, подели дарова за Божић, а активно је био укључен у све остале пројекте Удружења. У складу са статутарним овлашћењима заступао је и представљао Удружење у јавности и пред надлежним органима.

Његова посвећеност раду Удружења и снажан ентузијазам и даље представљају покретачку снагу Удружења као целине.

Планирано - извршено

Божихно и васкршње даривање

Божих 2016. године

Почетком 2016. године, у духу српске традиције Божићног даривања коју Удружење спроводи од свог оснивања, уручени су дарови српској деци и самохраним старачким домаћинствима која живе у насељима на подручију од Ливна до Грахова. Поред поштовања традиције, ова акција има за циљ и симболичну манифестацију јединства домицилног и расељеног српског становништва Ливањског поља, којим се гради осећај припадности укупној српској заједници, нарочито код деце и млађе популације.

Акцију даривања деце и старих, која започиње сваког децембра, подржали су, наменским донацијама у роби и новцу, Ливњаци и њихови пријатељи, а нарочито су се истакли анонимни дародавци из иностранства који су већим прилозима допринели изванредном успеху акције.

Дарови деци - Српска дечија заједница на подручију Ливањског поља броји двадесетједно дете старости до 18 године. Као и претходне године, акција даривања српске деце проширена је и на шесторо деце села Доњи Малован и Равно у општини Купрес, а на иницијативу њиховог вероучитеља оца Жељка Ђурице и уз благослов пароха купрешког оца Марка Ђурића, као и на петоро деце са подручија Гламоча.

Даривање деце купрешких села

Божихни пакетићи су деци подељени у данима прославе Светог Саве првог архиепископа српског. Након литургије благосиљан је колач и кољиво, које спрема један од ученика са својом породицом. Деца су, у ливањској цркви, рецитовала песме

посвећене овом великом светитељу нашега рода. Том приликом, отац Жељко је деци уручио поклон-пакетиће Удружења Огњена Марија Ливањска. Уз послужење сервирано у сали парохијског дома, ученици Давид Ковачић и Стефан Ђурица одсвирали су на кларинету светосавску химну и похвалну песму Пресветој Богородици, а затим је приказан документарни филм: Биографија Светог Саве.

Обзиром да је прикупљено више средстава него што је потрошено за ову намену, остатак средстава утрошен је за даривање деце за Васкрс.

Дарови старима - Дарове, чији садржај су чинили пакети основних животних намирница, добило је, у 2016. години, 40 старачких домаћинства лошег материјално-финасијског стања.

Акција Божићног даривања за овогодишње празнике (2017. године), започела је у децембру 2016, прикупљањем прилога и куповином поклона за децу. Већини деце (осим 4 деце са подручија Гламоча и троје деце из Ливна /деца оца Жељка Ђурице који одлази, средином јануара, на дужност у другу парохију/) Божићни поклони Удружења ОМЛ биће уручени, као и лане, у данима Светосавских свечаности. Дарови деци садрже: делове одеће, школски прибор, козметичке и кондиторске производе.

Прослава Божића у парохијама ЦО Лијевно

Да дочарамо атмосферу прославе Божића 2016. године у Ливањском паљу, преносимо део текста, у целости објављеног на сајту Удружења www.omlivanjska.com, који, као лични доживљај, написао Председник Удружења, Никола Петровић:

“Свако ко пође у Ливањско поље, у родни крај, у време Божићних празника, помало је оптерећен бригама – пут је дуг, а временски услови непредвидиви и често лоши. Међутим, независно од тога да ли се Ливањском пољу приђе из правца Гламоча, Купреса или Гавриловог Грахова, све дилеме око тога да ли је требало кренути на пут нестају када се, док се смењују туга па радост, приближи нечему далеком а познатом, угледа Динара, завичај и родно место. Напоследку, када путник стигне до своје куће, можда још увек осети чврст загрљај родитеља, баке или старог ђеда. Загрљај велик као Динара, широк као Ливањско поље. Настаје сједињење, истинска љубав и радост. Ово је само део онога што сваке године у време Божића, када се празнује рођење Сина Божијег, доживе они који се врате и они који их чекају.

Радост предстојећег празника почела је да се осећа већ на Бадњи дан кад се на јутарњој литургији окупио народ Губинске парохије на богослужењу у својој цркви, која је баш ове године освећена након дуге обнове. Вредни парохијани су Бадњак посекали и донели до цркве, уз помоћ коња, већ у јутарњим сатима. На литургији, коју је служио о. Жељко Ђурица, ‘српски учитељ’ како га неки Губињани зову, причестио се верни народ и понеко дете. Након службе, у парохијском дому се разменила понека реч, па се са Бадњаком у руци кренуло пут својих кућа, да се не угаси ватра и припреми још по нешто за сутрашњи празник.

.....
И у цркви Св. Илије у Црном Лугу се окупио велики број верника на богослужењу нешто касније, у 19 часова, након чега је у порти цркве запаљен Бадњак.

.....
У касним вечерњим сатима, отац Жељко је успео стићи и у Врбицу, у цркву Силаска Светог Духа на Апостоле, где се са верним народом задржао у заједничкој молитви, након које је и овде освећен

Бадњак. Врата овог храма се ретко отварају јер педесетак остарелих становника ове парохије тешко стижу до њега. Међутим, њихова деца и унуци се, већ неколико година уназад, труде да удахну живот и у ову парохију. Тако је било и на ово Бадње вече. Ове године, припрему храма и сечење Бадњака обавио је Марко Шуња из Врбице.

.....
Радост Божића је тако ушла у све православне домове Ливањског поља, где су укућани изломиле чесницу, омрсали се цицваром, а пре тога огледали да виде има ли их и идућег Божића. Уз добро наложену ватру, печење, вино и разне друге ђаконије, славило се три дана, по обичају. Они који су дошли из далека овим боравком су окрепили душе своје, али и дали снагу онима које су обилазили, који остају да чувају породична огњишта. Ово задње је можда и важније јер, како једном рече наш епископ Атанасије, долази време зимско, време глухоће за оне који остају...“.

Васкрс 2016. године

У дане Васкрса радост је ушала у све храмове на подручју четири парохије ЦО Лијевно. У свима су служени васкршњи обреди. Тим поводом Удружење је даривало децу ливањских парохија и децу купрешких села Равно и Малован пригодним поклонима прибављеним средствима приложника.

Поклоничко путовање

Благословом Његовог Преосвештенства Епископа бихаћко-петровачког господина Атанасија, Управа парохије лијевањске је, уз помоћ средстава Удружења прикупљених за дараивање деце, организовала поклоничко путовање светињама Митрополије дабро-босанске.

Са поклоничког путовања

Првог новембарског дана, отац Жељко и наша деца упутили су се ка Вишеграду - Андрићграду, као крајњем одредишту овог поклоничког путовања. Најпре су у Мостару обишли Стари мост, а потом у Фочи посетили цркве Св.Петра Дабробосанског и Св. Василија Острошког и поклонили се моштима Св. Свештеномученика Момчила

Челебићког. Конаком и вечером наше путнике угостила су братства манастира Светог Николаја у Добрунској ријеци – Дражевина и манастира Добрун. Током боравка у овим манастирима обишли су и Музеј Митрополије дабробосанске и Музеј Првог српског устанка, као и женски манастир Вардиште.

Посета Вишеграду, као и цело ово путовање, била је и образовног карактера. Пловећи Дрином путници су чули податке о знаменитим грађевинама Вишеграда, вечној ћуприји на Дрини, познатим личностима и њиховим делима везаним за Вишеград, а у Андрићграду посебно их је импресионирао храм Светог кнеза Лазара и косовских мученика, саграђеним за само 65 дана.

Након посете Вишеграду поклоници су се упутили на Равну Романију где су обишли манастирски храм Светог Великомученика Георгија – Соколица, на чијим су унутрашњим зидовима, уместо фресака, плоче са уклесаним именима преко четири хиљаде страдалника сарајевско-романијске регије.

Имајући у виду довољан број места у обезбеђеном превозу, омогућено је родитељима, да се, уз одговарајућу надокнаду, прикључе овом путовању.

Подружнице и сеоски одбори

Планом за 2016. годину предвиђен је наставак активности у области проширења чланства Удружења, између осталог и путем оснивања подружница у градовима са већом концентрацијом становништва пореклом са подручија од Ливна до Грахова. Ипак, пре свега због слабе мотивације чланства, ни у току извештајне године није основана ни једна нова подружница, нити сеоски одбор – замишљен као најоперативније јединица са основним задатаком олакшавања рада Удружења сакупљањем информација о реалном стању у насељима Ливањског поља, врсти и хитности потребних интервенција, али и већег степена мобилисања чланства и њихове снажније мотивације на реализацији конкретних пројеката на терену. Ипак, потомци некадашњих житеља Прилуке, Губера и Застања, без формалног оснивања Одбора, покренули су и реализовали акције везане за своја села.

Подружнице

Удружење има три подружнице: Бања Лука, која функционише од марта 2013. године, Товаришево и Нови Сад - обе основане у 2014. години.

Подружница Бања Лука

Чланове Одбора Подружнице Бања Лука чине: Јовица Буловић, председник, др Никола Лаганин, Весна Катић-Козић, Младен Ждеро, Ранко Ждеро, Ранко Пажин, Бранко Лаганин, Милован Лаганин и Бошко Бошковић.

Подружница Бања Лука

Подружница Бања Лука одржала је састанак 12. јуна 2016. године, у сали парохијског дома српске православне цркве Светог Јована Богослова, на Лаушу. Поред слабог одзива чланова одбора и чланова Удружења који припадају овој Подружници, састанку су присуствовали: председник Удружења Никола Петровић, као и чланови УО Удружења: Дијана Ковачић и Гордана Достанић.

Током састанка којим је председавала Дијана Ковачић, разговарало се о свим појединачним активностима из Извештаја о раду Удружења за 2015, као и планираним задацима за 2016. годину. Констатовано да су видљиви резултати рада Удружења нарочито на подручју Ливањског поља, као и да су планом обухваћене све значајније активности којима се исказује брига за очување културне, верске, сакралне и етнолошке баштине ливањских Срба, негују сећање на жртве, али и успостављају и одржавају ближе везе избеглих и расељених Срба са нашим народом који и даље живи у Ливну и широм Ливањског поља. Нарочита пажња је посвећена разговору о пословима обнове Спомен-капеле у Ливну и обележавању 75 година од почетка страдања ливањских Срба под НДХ.

Такође, током састанка размотрена су питања начина функционисања Подружнице Бања Лука и организационо техничка питања окупљања и ширег активирања чланства Удружења у Бања Луци.

Присутнима је подељен и најновији број новина "Српско Коло", које издаје Савез Срба из Региона.

Подружница Бања Лука организовала је парастос ливањским Србима, жртвама усташког покоља у Другом светском рату, као и кошење гробља у Губеру.

Подружница Товаришево-Обровац

У складу са једним од својих важних циљева – повезивања и умрежавања што већег броја некадашњих становника Ливањског поља и њихових потомака, за подручје Товаришева и Обровца, на које је знатан број становника Ливањског поља колонизован 1946. године, основана је посебна подружница.

Чланови Одбора подружнице Товаришево су: Јован Козомара – председник; Ђорђе Козомара; Слободан Рикић; Зорица Вуковљак; Милан Козомара; Милош Вуковљак, Јован Ранисављевић; Симо Огњановић; Милан Шуња и Милан Козомара.

Поред значајног рада у 2014. години, који се највише односио на организацију постављања и откривања бисте Гаврила Принципа у Товаришеву, током 2015. и 2016. године рад Подружнице је видно ослабио.

Подружница Нови Сад

На оснивачком скупу Подружнице Нови Сад изабран је Одбор у саставу: Сава Шуња – председник, Бранко Вујчић, Соња Давидовић, Дарио Броћета и отац Велимир Врућинић. Поред председника и чланова Одбора, координацију активности између Управног одбора и Подружнице Нови Сад обавља Ђорђе Јовић, активни члан Удружења.

Чланови одбора Подружнице Нови Сад одржали су током године радне састанке и ближе установили начин рада на подручју Новог Сада, пре свега на омасовљавању чланства и активирању на реализацији планова рада Удружења.

Током извештајне године Подружница Нови Сад имала је више реализованих активности, од којих је неке реализовала у сарадњи са Удружењем Лијевњана и Граховљана из Бачког Јарка. Нарочито истичемо активности на обележавању 75 година од злочина над цивилним српским становништвом Ливањског поља, у НДХ, која се одвијала кроз:

- ✓ изложбу фотографија о страдању и приказивање филма са истом темом (извор РТРС: интервју са Будом Симоновићем) у галерији Зрно у Новом Саду, Бачком Јарку и Сиригу, као и
- ✓ организацију молитвеног сећања на страдале, одржаног 24. јула у цркви Светих Кирила и Методија у Новом Саду, на Телепу.

Такође, Подружница Нови Сад организовала је у овом граду и приказивање изложбе “Срби Ливањског поља-трајање кроз векове” у просторијама КЦНС.

Приказивење филма у Новом Саду

Током године разматране су и могућности организовања изложбе фотографија из ливањско-граховског краја, као и поклоничког путовања крајишким општинама у Федерацији БиХ, али је реализација тих активности пренета за наредни период, када се створе задовољавајући предуслови.

Председник Одбора Подружнице, по овлашћењу УО Удружења, сарађује са Савезом крајишких удружења, као и Завичајним удружењем Лијевњана и Граховљана из Бачког Јарка и присуствује, у својству представника Удружења, састанцима и догађајима у организацији ових асоцијација. Као представник Подружнице присуствовао је обележавњу Дана и Крсне славе Републике Српске Крајине, Никољдана, у Конгресној сали Мастер центра Новосадског сајма.

Сеоски одбори

Поред одбора Челебић и одбора Радановци, активних од 2013. године, у 2014. активиран је одбор Рујани, док у 2016, као и у претходној години, није основан ни један одбор.

Одбор Челебић

Чланови одбора Челебић током године су одржали договорени састанак на тему даљих радова на Спомен-гробљу на Барјаку; одржавању парастоса на гробљу Барјак; кошењу сеоског православног гробља исл.

Током извештајне године сачињен је поименични списак цивила из Челебића, Бојмуната и Радановаца страдалих лета 1941. године од стране усташа, а који треба да се уклеше на спомен плочи на унутрашњој страни споменика. Списак је објављен на интернет страници Удружења, са молбом породицама и становницима Челебића да изврше увид и о евентуалним изменама и допунама обавесте Удружење ради исправке. Удружење није добило никакаву повратну информацију у том смислу.

На Спомен-гробљу Барјак током 2016. године није било нових радова.

Лета 2016. године, непосредно пред одржавање парастоса страдалима, покошено је спомен-гробље на Барјаку, као и православно гробље у Челебићу. За одржавање спомен гробља и сеоског гробља у Челебићу, од бивших становника овог села и њихових потомака прикупљена су средства у акцији којом је руководио Раде Црногорац. За чишћење и два кошења гробља у току године ангажовани су Боро Радић и Милош Грајић из Гламоча.

Циљ оваквог приступа решавању питања уређења православних гробаља, поред обавезе одржавања уредног стања, је и укључње потомака нижег нараштаја, који би уплатом минималног прилога успоставили и трјано одржали нит са прецима.

Одбор Рујани

Одбор села Рујани организовао је у 2016. години одлазак у ово село, а поводом славе рујанске православне цркве посвећене празнику Покрова Пресвете Богородице. Викенд уочи црквене славе, из Београда и Бања Луке пристигли су некадашњи Рујанчани, а слављу су се придружили и Губињани, Сајковчани и Граховљани. Кум славе био је Влада Маљковић из Сурчина, чија је породица припремила славски колач и жито. Пред 20-ак окупљених, Свету Литургију служио је парох лијевањски отац Жељко Ђурица.

Уређено гробље у Доњим Рујанима

Обраћајући се окупљеним верницима на крају Свете Литургије, отац Жељко их је подсетио да се на празник Покрова Пресвете Богородице обележава тренутак када се, давне 911. године, у Богородичиној цркви у Цариграду над окупљеним народом појавила Пресвета Богородица, са распростратим омофором, или покровом, у рукама, којим је покривала окупљени народ. Истакао је да Пресвета Богородица на исти начин данас окупља верни народ везан за овај храм, сабирајући нас њеним покровом.

Након Литургије, извршен је прелив гробова и молитва за покој душе над гробовима на доњерујанском православном гробљу. Окупљени верници су се задржали на послужењу испред цркве, након чега је већина окупљених продужила на ручак, који је припремљен у парохијском дому у Ливну.

Покров у Рујанима

На путу до Ливна, верници су запалили свеће и прочитали молитву у Прологу, на месту где се некада налазио споменик над једним од највећих српских стратишта у Ливањском пољу из периода НДХ.

Поред гробља у Доњим Рујанима, које је током претходне две године уређено и ограђено, постоји и православно гробље у Горњим Рујанима, које је ове године прокрчено и први пут покошено од 1990. године. Гробљанска ограда је урушена, а гробље је неактивно од 1991. године.

Радановци

Иако село Радановци нема формално основан одбор у оквиру Удружења, Радановчани су се организовали и уз помоћ инфраструктуре и органа Удружења реализују фазни

пројекат уређења гробља Кусача. У извештајној години проширен је и бетониран пут који води од сеоског пута до гробља Кусача.

Губин

Ни село Губин нема формиран одбор у оквиру Удружења, али је самоорганизацијом Губињана, Душка Радића и оца Жељка Ђурице, током претходног вишегодишњег периода обновљена губинска црква, парохијску дом, порта, а Удружење је финансирало поправку споменика оцу Ристу Ћатићу и његовим парохијанима страдалим 1941. године.

Црква у Губину

У 2016. години прослављена је слава губинске цркве. Од пројектних задатака покренута је акција обнове зида око порте, али конкретних активности на реализацији није било.

Одржавање православних гробаља у селима Ливањског поља

Имајући у виду да је недовољан број формираних сеоских одбора, чија је основна намена управо брига и одржавање православних гробаља, реализација овог задатка спроводила се најчешће личним ангажовањем једне потомачке породице или је потпуно изостала.

Губер - Током јула месеца, Губерани, махом данас становници Бања Луке, организовали су радну акцију сређивања православног гробља у Губеру, личним ангажовањем.

Лиштани – православно гробље у Лиштанима редовно се коси. На православном делу гробља, које је неактивно од педесетих година 20. века, последње две године почела је градња римокатоличких гробница.

Кошење гробља у Губеру

Лиштани-православни део гробља

Голињево - Када је реч о гробљу и црквишту у селу Голињевоу, оно је у 2016. години покошено, а приступило се и усправљању палих споменика, те је подигнуто 15-ак камених крстова, док три највећа крста није могуће подићи без механизације.

За ову акцију посебне заслуге припадају нашем пароху, оцу Жељку, као и Бори Радићу и Милошу Грајићу из Гламоча који су добровољно учествовали у овој радној акцији, као и Душану Пажину који је обезбедио прилог за покривање основних трошкова ове акције.

Црква и гробље у Голињевоу

Прилука - Пролазници на путу Ливно-Босанско Грахово, у селу Прилука, годинама су се сретали са призором врло старог и запушеног гробља, чији споменици су зарасли у густо растиње. Реч је о гробљу које чува сећање на прилушке православне родове: Ерцег, Љубоја и Михајло.

Ангажовањем потомака Прилучана, Парохије лијевањске и Удружења Огњена Марија Ливањска, током 2016. године, растиње на гробљу је прокрчено, а гробље очишћено и ограда армирано-бетонским зидом у дужини од око 200 метара. Након завршених радова, на гробљу је, након много година, обављен помен и прелив гробова.

Уређено гробље у Прилуци

Радове су прилозима финансирали чланови породице Ерцег из Прилуке који данас живе у Аустралији и Немачкој. Њихов труд и посвећеност могу послужити као пример свима потомцима, поготову онима из селима у којима је живело много више нашег народа.

Зид гробља у Застинју

Застинје - Радови на обнови православног гробља у Застинју (започета и у првој фази реализована од стране удружења грађана на челу са Димитријем Томићем) који су планирани као друга фаза, одложени су због, пре свега, недостатка средстава за овај финансијски захтеван пројекат. До сада извршени радови односе се на изградњу новог зида од армираног бетона, са свим припремним и пратећим радовима.

Међутим, делови старог зида настављају да се урушавају (током ове године срушио се део западног зида), због чега је неопходно што пре покренути акцију прикупљања средстава за наставак радова који предвиђају изградњу новог зида на западној и делу северне стране гробља у дужини од 177 метара.

Иако ово није акција Удружења ОМЛ, приказ у Годишњем извештају је из разлога значаја сређивања овог гробља, као активног православног гробља града Ливна.

Радови по пројектима који се спроводе фазно

У планским активностима обнове, заштите и доградње српских верских и сакралних објеката, Удружење је за 2016. годину предвидело израду и фазну реализацију следећих пројеката:

- обнова и завршетак Спомен-костурнице;
- обнова спомен гробља на Барјаку;
- обнова фасаде цркве Успења Пресвете Богородице у Ливну
- обнова цркве у Голињеву;
- обнова споменика у Чапразлијама.

За финасирање планских активности:

- Изложба о животу и страдању ливањских Срба,
- Обнова Спомен-капеле и
- Школа српског писма и језика у Ливну

Удружење се пријавило на конкурс Министарства спољних послова Републике Србије-Управа за дијаспору и сарадњу са Србима у региону, обједињеним пројектом под називом *Снажење српског националног и верског идентитета и интегритета на подручју Ливањског поља*. Надлежни орган Управе уврстио је овај Пројекат у списак финансираних пројеката укупним износом од 450.000,00 РСД. Средства су, Одлуком Управног одбора, распоређена на сва три саставна дела, односно за финансирање организације изложбе, обнову спомен-капеле и организацију курса српског писма и језика у Ливну.

Спомен-капела (костурница) у Ливну

У извештајима о раду Удружења за претходне године детаљно је образложена иницијатива и активности неколицине потомака жртава који су кроз више појединачних акција поправљали спољни изглед спомен-капеле (костурнице), као и активирање раније прикупљених (а неутрошених) средства. Такође, детаљно су изложене активности на обнови и завршетку овог спомен обележија из средстава прибављених новим прилозима путем Удружења ОМЛ.

Извршени радови финансирани су наменски приложеним средствима, а били су предуслов за наредну активност која се односи на уређење унутрашњости Спомен-капеле.

Почетком августа прошле године започети су радови на санирању проблема продора воде у спомен-костурницу услед дотрајалости прозора, али и одређених пропуста

начињених у различитим фазама градње и обнове објекта. Завршетком радова су решени наведени проблеми, санирана оштећења на фасади. Радови су вршени на основу Пројекта санације који је израдила архитектонско-грађевинска фирма Енинг д.о.о. из Ливна. За извођача радова изабрана је понуда Занатске радње "Соколово", вл. Жељка Митровића из Горњег Соколова (Рибник), а надзорни орган над радовима била је фирма Енинг д.о.о.

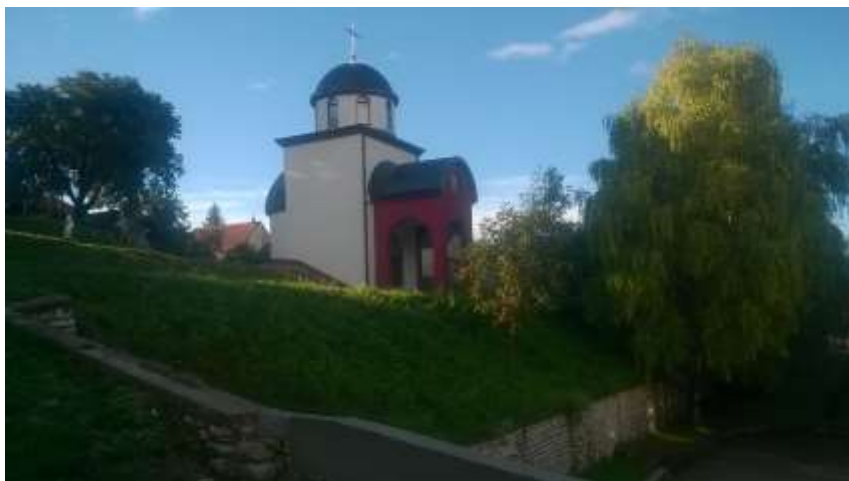

Радови на Спомен-капели

На костурници су изведени радови:

- ✓ замене дотрајалих прозора дрвених прозора из 1991. године, у фази труљења, алуминијумском столаријом. Реч је о прозорима у куполи, чија је висина је смањена, те они не иду до плоче око куполе, чиме је решен проблем пробијања воде у капелу;
- ✓ изградња бетонског венца на куполи уместо постојећег степенастог увлачења конструкције са северне и јужне стране, који су стварали проблеме од атмосферских падавина на фасади храма. Ове површине су прекривене поцинканим лимом;
- ✓ замена бакарног покривача на куполи у олтарској апсиди новим од поцинканог лима са адекватним нагибом и потребним слојевима (ваздушни слој, дашчана оплата, итд.)
- ✓ израда бачвастог свода изнад улазног трема;
- ✓ санирање фасада на оштећеним деловима и навлачење новог акрилног слоја беле фасаде преко спољних зидова;
- ✓ дренажање предулаза постављањем дренажне цеви у темење и посипањем шљунком и
- ✓ постављање олука.

Већина средстава за извођење ових радова обезбеђена је добровољним прилозима чланова Удружења Огњена Марија Ливањска, прилогом у роби Синише Видовића из Бања Луке (прозори на куполи и бачvasti свод изнад улазних врата) као и средставима по већ поменутом Конкурсу Управе за сарадњу са дијаспором и Србима у региону Републике Србије.

Нови изглед Спомен-капеле

Изведеним радовима Спомен-капела је добила нови изглед.

Поред грађевинских радова, у прошлој години су вршени и радови на уређењу гробнице. Најпре су у сандуке сложене мошти наших мученики пострадалих предака. Као што је познато, током последњег рата део ових моштију је узнемираван, разбациван и разношен, а након рата прикупљен и чуван у костурници, док је део моштију био у џаковима и чаршавима, у гробници, обзиром да због рата није било могуће одложити их у сандуке.

У 25 дрвених сандука, набављених 2015. године прилозима Босе Радете и Тихомира Ерцега, у овој години су сложене мошти страдалника, али је број сандука било нужно повећати за још 20, како би све мошти биле у сандуцима.

Сандуци су купљени од Горана Маркочевића који их је допремио у Ливно, и том приликом даровао и стелажу на којој ће бити одложен део моштију.

Жељко и Сузана Дамјановић из Грахова, сложили су мошти и том приликом пронашли и један број личних предмета који су припадали неком од страдалих, а који је, заједно да костима, извађен из неке од јама.

Ради целовитости извештавања о радовима на санацији и завршетку Спомен-костурнице, поновимо и информације да је дародавац, који не жели да се његово име јавно помиње, приложио наменска средства за куповину полијелеја за спомен-капелу. Полијелеј се налази у Ливну, а његова поставка се очекује након радова осликавања капеле.

Удружење је, на основу релевантних историјских извора, израдило текст о животу Срба у Ливањском пољу са демографским подацима кроз историју и исти ће, са прикладним фотографијама, бити исписан на унутрашњим зидовима Спомен-костурнице, као својеврсна документацио-историјска поставка.

За планирано фреско-осликавање зидова капеле прикупљене су понуде идејног решења и њихове реализације од стране реномираних стручњака. Одабир одговарајуће понуде извршиће Епархија бихаћко-петровачка, која је за њихово финансирање прибавила из средства Фонда Партијарха Павла при Патријаршији СПЦ. Извођење радова, због метеоролошких предубова, не може почети пре пролећа 2017. године.

Спомен-гробље на Барјаку

На основу Планом предвиђених активности за 2015. годину и 2016. годину, на активностима реконструкције спомен-гробља Барјак у Челебићу требало је израдити спомен плочу са именима свих страдалих лета 1941. године у јами Бикуши и челебићкој школи, која би се поставила са унутрашње стране споменика (окренуте ка гробљу).

Како је већ наведено у делу Извештаја који се односи на Одбор Челебић, спомен-плоча са именима свих страдалих није урађена.

Спомен гробље на Барјаку

Парохијски дом у Врбици

Парохијски дом у Врбици је обновљен, а у његовој обнови делимично је, претходних година, учествовало и Удружење ОМЛ средствима за израду и опремање мокрог чвора. Планиране активности санација влаге са крова парохијског дома нису реализоване, што је задатак који се преноси у наредни период.

За намеру прилагођавања парохијског дома у Врбицу коначишту, Удружење је од дародаваца прибавило одређену количину гвоздених кревета. За кревете је потребно набавити душеке или тврђе и дебље спужве и све заједно превести до Врбице.

Црква Успења Пресвете Богородице у Ливну

Значај обнове српске православне цркве Успења Пресвете Богородице у Ливну је вишеструк за српски народ ливањског подручија, обзиром да је реч о више од век и по старој православној цркви која чини осовину духовности и верског идентитета српског народа ливањског подручија, али и значајан споменик културе БиХ.

Ливањскњ иконе – изложба у Бања Луци

Недостатак потребних финансијских средстава у државним фондовима пресудно је утицао на одлуку домицилног и расељеног српског живља да самостално, уз благослов и активно учешће и подршку Епархије бихаћко-петровачке и Парохије лијевањске приступи фазној реконструкцији цркве, према приоритету санације најкритичнијих делова.

Удружење Огњена Марија Ливањска је у свој План за 2015, као и План за 2016.годину уврстило обнову фасаде ливањске цркве, али по том основу није било активности, нити је покренута акција прикупљања средстава за тај пројекат. Међутим, Парохија лијевањска је самостално конкурисала код органа Жупаније за средства којима би се обновила ливањска православна црква, по ком основу су јој одређена средства одобрена.

Такође, представници Удружења обавили су разговор са стручњацима за рестаурацију и чување икона и црквених сасуда Музеја Републике Српске, а у вези предуслова које је неопходно створити за враћање рестаурираних икона и постављање у ливањској цркви. Након разговора мешовити тим стручњака обишао је цркву у Ливну и предложио даље поступке, што ће бити уврштено у План рада Удружења за 2017. годину.

Поштовање жртава ратова

Српски народ Ливањског поља је током своје дуге историје на том подручију био изложен тешком страдању, које није поштедело ни невино цивилно становништво, па и тек рођену децу. Сliku некада српских насеља данас карактеришу опустела села, срушене куће, напуштена имања, зарасла гробља...

Таква чињенична околност намеће пред потомство ливањских Срба обавезу чувања успомена и помињања жртава како у местима у којим данас имају дом, тако и на месту страдања предака.

У том смислу, Удружење ОМЛ је установило неколико праваца деловања, који су током 2016. године интензивније испраћени, имајући у виду да се у тој години навршило 75 година од почетка страдања Срба на подручју НДХ.

Парастоси

У данима пред празник свете Великомученице Марине – Огњене Марије, потомци православних Срба са подручија општине Ливно, пострадалих током 1941. године од усташа, окупљају се у сећању на своје претке.

Исто је учињено и 2016. године. Обавештавање о датуму, месту и времену одржавања парастоса, као и организација одласка расељених сународника на парастос у Ливно, део су активности које је и ове године предузело Удружење.

О одржавању парастоса Удружење је обавестило јавност путем своје интернет странице, достављањем вести новинским агенцијама Танјуг и Срна, радију Слово љубве, редакцији листа Новости, као и порталу Јадовно 1941.

Парастос у Београду

У београдској цркви Светог Марка, у субту 23. јула, служен је парастос ливањским Србима страдалим лета 1941. године од стране усташког режима НДХ.

Парастос у Београду

Парастос је, као и сваке године, служио отац Мирко Јамеџија, некадашњи парох лијевањски, а присуствовало је 60 потомака, рођака и сународника жртава.

Парастос у Новом Саду

Парастос у Новом Саду

У храму Светих Кирила и Методија у новосадском насељу Телеп, 24. јула текуће године, после свете Литургије, служен је Парастос свим ливањским мученицима постарадалим од усташа пре 75 година.

Свету Литургију и парастос је служио ливањски парох протојереј ставрофор Жељко Ђурица уз саслужење пароха телепског презвитера Велимира Врућинића, рођеног у Великом Губеру.

После Сабрања, искуства и поуке су, уз послужење, подељени у порти новосадског храма.

На парастосу се окупљенима обратио презвитер отац Велимир Врућинић, парох телепски речима: „Иако је ово сећање на тужни и страшни догађај, данашњи дан у нашем храму се осећао као велики празнични догађај. Недељна Литургија и помен су били један догађај. Васрсење, Пасха! Иако постараше давно, они су данас са нама живели. Живели и радовали се заједно са свом небеском војском, светитељима Божијим, Пресветом Богородицом. Сви заједно са Васкрслим Господом, Победитељем смрти, зла и греха!“

Ово јеванђелско искуство су осетили сви који су учествовали у молитви. И потомци ових славних мученика, али и сви остали који су после Литургије остали да узнесу молитве.

Парастос у Бања Луци

У организацији Парохије лијевањске и Удружења Огњена Марија Ливањска, у Бања Луци је 29. јула одржан још један у низу помена, ради заједничког молитвеног сећања на наше страдалнике, побијене од усташа током 1941. године.

Молитвено сећање у Бања Луци

Пред око 30 окупљених, махом потомака страдалих, парастос је служио отац Жељко Ђурица, парох лијевањски.

Парастос у Ливну

Дана 30. јула у Ливну је одржана централна комеморација поводом 75 година од страдања српског народа у Ливањском пољу током Другог светског рата. У капели и спомен-костурници Св. Великомученице Марине, Свету Литургију и помен страдалима служио је отац Срђан Белензада, парох веселињски, док је за певницом одговарао парох лијевањски, отац Жељко Ђурица, са народом.

Спомен капела за парастос

Литургији је присуствовало 60-ак верника, махом потомака страдалих, који се сваке године скупљају да обележе овај дан.

Парастос на Барјаку

Страдалницима села Челебић парастос је служен 3. августа на спомен-гробљу на Барјаку где су и покопана тела већине страдалих.

Барјак, 3. августа 2016.

Пред око 30 окупљених, парастос је служио надлежни парох, отац Жељко Ђурица. Осим потомака страдалих, молитвеном сећању су присуствовали и становници других села Ливањске општине. Испред Завичајног Удружења Ливњана и Граховљана из Новог Сада, парастосу је присуствовао и г. Здравко Ињац.

Након парастоса, окупљенима се обратио Никола Петровић, Челебићанин и председник Удружења Огњена Марија Ливањска. Захваливши се онима који су тог дана дошли из Сајковића, Прилуке, Чапразлија, Врбице и других села ради заједничког сећања на страдале, осврнуо се и на трагичне дане од пре 75 година, када је у јами Бикуши и Челебићкој школи скончала већина православних Срба овога села, а усташе нису поштеделе ни старо ни младо. Позвао је окупљене да се и убудуће окупљају на овом месту и сећају страдалих, јер је сећање најмање што им дугујемо.

Парастос у Чапразлијама

У поподневним часовима, 31. јула, служен је парастос на разрушеном спомен-гробљу у Чапразлијама. На овом месту је сахрањено 28 мештана Чапразлија које су усташе бациле у јаму Самогреда 30. јула 1941. године, западно од села. Двадесет година касније, њихови земни остаци пренети су и положени у гробницу у Чапразлијама, над којом је подигнут споменик. Током претходног рата, споменик је порушен, али кости пострадалих и даље почивају на овом месту.

УДРУЖЕЊЕ ОГЊЕНА МАРИЈА ЛИВАЊСКА

Парастос су служили отац Жељко Ђурица, парох лијевањски, и отац Срђан Белензада, парох веселињски. Током своје беседе, отац Жељко се захвалио присутнима истичући да се окупљамо и молимо ради оних који су сахрањени на овом месту, али и ради нас самих, чија је дужност да их се сећамо. Позвао је окупљене да се успостави традиција окупљања на овом месту 31. јула.

На месту некадашњег споменика у Чапразлијама

Током парастоса, освећен је дрвени крст који је постављен на месту старог споменика, како би се ово место обележило на хришћански начин. Истовремено, овај крст и молитвено окупљање представљају и почетак обнове овог спомен-гробља.

Парастосу су присуствовали и српски министри у влади Кантона 10 – г. Александар Штрбац, министар привреде, и гђа. Мирјана Стојсављевић-Петраковић, министар правосуђа и управе. У знак сећања на пострадале мештане овог села, положили су венац на рушевинама спомен-гробља.

Парастос у Губину

Парастос у Губину

Дана 31. јула одржана је Света Архијерејска Литургија у цркви Успења Пресвете Богородице и помен у код споменика у порти губинске цркве који је подигнут о. Ристи Ћатићу и Сајковљанима страдалим 1941. године.

Помен је служио владика Атанасије са свештеницима.

Остали помени

Дана 31. јула у 9 часова одржана је Света Литургија и помен ливањским мученицима у Манастиру Богородице Тројеручице на Авали.

Обележавање стратишта и обнова споменика

У оквиру сећања на жртве, Удружење је дефинисало активност достојног обележавања масовних стратишта Срба, пре свега обновом порушених споменика и обележија.

Током 2016. године настављени су, како смо већ навели, радови на спомен-гробљима и обнови споменика, као и на Спомен-костурници у Ливну, а дефинисане су околности начина обележавања осталих стратишта (постављање путоказа) и реконструкције споменика, пре свега споменика у Чапразлијама.

Попис жртава

Велики број страдалих Срба ливањског подручија, било да је реч о цивилним жртвама или припадницима војних формација, намеће пред потомке обавезу пописивања имена страдалих, без обзира на деценијама мерен проток времена, као и чињеницу да потпуни списак не може бити сачињен. У том смислу, Удружење је приступило корекцији и допуни списка страдалих цивилних жртава лета 1941. године, чију је најсвеобухватнију верзију сачинио Мићо Радета.

Такође, чланови Удружења ангажовали су се и на сакупљању података страдалим Србима (али и српској културној и верској баштини) из разних извора, након чега ће, њиховим поређењем и провером тачности бити сачињени посебни спискови страдалих у 20. веку, по периодима и категоријама жртава.

Надаље, бројна страдања намећу и потребу установљивање својеврсног календара (што прецизнији период појединачног догађаја) и атласа (тачно лоцирање сваког стратишта) страдања Срба. Констатовано је да ова акција захтева шири приступ, односно да је у ове активности потребно укључити и појединце или удружења који би радили на истом задатку нарочито за подручија суседних општина: Купрес, Дивно, Гламоч и Грахово.

У погледу реализације ове активности, у току извештајне године сачињен списак страдалих Срба ливањског подручија у грађанском рату 90-тих, који је објављен на увид јавности путем интернет странице Удружења, а ради евентуалних допуна и

корекције. Списак садржи евиденцију војника и цивилиа српске националности који су: (1) рођени у општини Ливно и ту страдали; (2) рођени у општини Ливно, а страдали ван ње; (3) рођени ван општине Ливно, али страдали на овом подручју.

Такође, започете су активности на прикупљању материјала за израду спискова ливањских Срба носилаца Албанске споменице, као и војника страдалих у оба светска рата. За коначну реализацију овог задатка неопходна су истраживања доступних архива, као и широка сарадња чланства, односно свих ливањских Срба.

Шесто издање књиге “Огњена Марија ливањска”

Велики степен непознавања тешких страдања ливањских Срба, у широј, нарочито међународној јавности, негативна перцепција о Србима грађена последње две деценије преко утицајних светских медија, упечатљив осећај који на читаоца оставља духовна снага и вера страдалника у живот неки су од разлога због којих је Удружење, у години обележавања 75 годишњице од почетка страдања Срба у НДХ, објавило Шесто издање књиге Буда Симоновића *Огњена Марија ливањска*, документарног и аутентичног сведочења оних који су преживели усташки погром лета 1941. године.

Књига, штампана на ћирилици, објављена је захваљујући спонзорима Радивоју Цветићу и Горану Докићу.

Промоцију књиге Удружење је организовало на Сајму књига у Београду, а у оквиру промотивних активности Управе за дијаспору и сарадњу са Србима у региону Министарства спољних послова Републике Србије. На промоцији су говорили аутор Будо Симоновић и новинар и публициста Јово Бајић.

Са промоције књиге на Београдском сајму

Обележавање 75 година од почетка спровођење геноцида над Србима у НДХ

У години обележавања 75 годишњице од почетка српских геноцидних страдања у НДХ Удружење је сачинило *Календар геноцида* који чине текстови о страдању ливањских Срба лета 1941. године, груписани по датумима, као и именик страдалих.

Календар геноцида објављен је на интернет страници Удружења ОМЛ, као и интернет страници Удружења Јадовно 1941, Бања Лука.

Поред објављивања Календара геноцида, Удружење ОМЛ-Подружница Нови Сад, уз подршку Завичајног удружења Ливњана и Граховљана и у сарадњи са Клубом галерије “Зрно”, организовало је 9. јула, у Новом Саду, у Клубу галерије “Зрно” пројекцију документарног филма о страдањима на подручју Ливна лета 1941. Филм је, уствари, емисија РТРС о Буду Симоновићу и настанку књиге *Огњена Марија ливањска* у којој су говорили и потомци страдалих, а коришћена приватна архива фотографија и видео снимака Буда Симоновића са ексхумације страдалника из јама 1991. године. Након филма покренута је дискусија на тему значаја неговања културе памћења.

Овом догађају присуствовало је око 50 посетилаца.

Скуп је благословио отац Белимир Врућинић, а добродошлицу пожелели: господин Дејан Перишић испред домаћина, господин Никола Пертовић испред Удружења ОМЛ и господин Здравко Ињац испред Завичајног удружења Ливњана и Граховљана.

По завршетку пројекције лични осећај доживљаја ексхумације костију из јаме Равни Долац изнео је господин Влада Маљковић, син баке Милице која је преживјела јаму Равни долац.

Проф. Стеван Шаторски изнео је анализу догађаја, у којој је, између осталог навео:

„... Шта о култури памћења рећи у овом тренутку него да је насушна потреба Српског народа. Знање је основа сваког напретка, а памћење је чување стеченог знања.

Културу памћења можемо дефинисати као чување стечених знања и искустава која су наслеђе друштва као целине. Друштво које не гаји културу памћења, заборавља стечена знања и искуства, које изнова понавља исте грешке, у конкуренцији осталих друштава, поготово злонамерних, осуђено је на заостајање у сваком погледу, а можда и постепено нестајање.

.....

Уз свако до сада постављено питање иде и питање „какви смо... “. Експлицитног одговора нема. Одговор је у личним ставовима и делима која остају иза нас. Ако се довољно често поставља, ово питање већ испуњава своју сврху. А сврха му је да се сваки дан изнова

преиспитујемо, јесмо ли довољно људи, а никад нељуди, како нас је учио и опомињао почивши патријарх Павле.

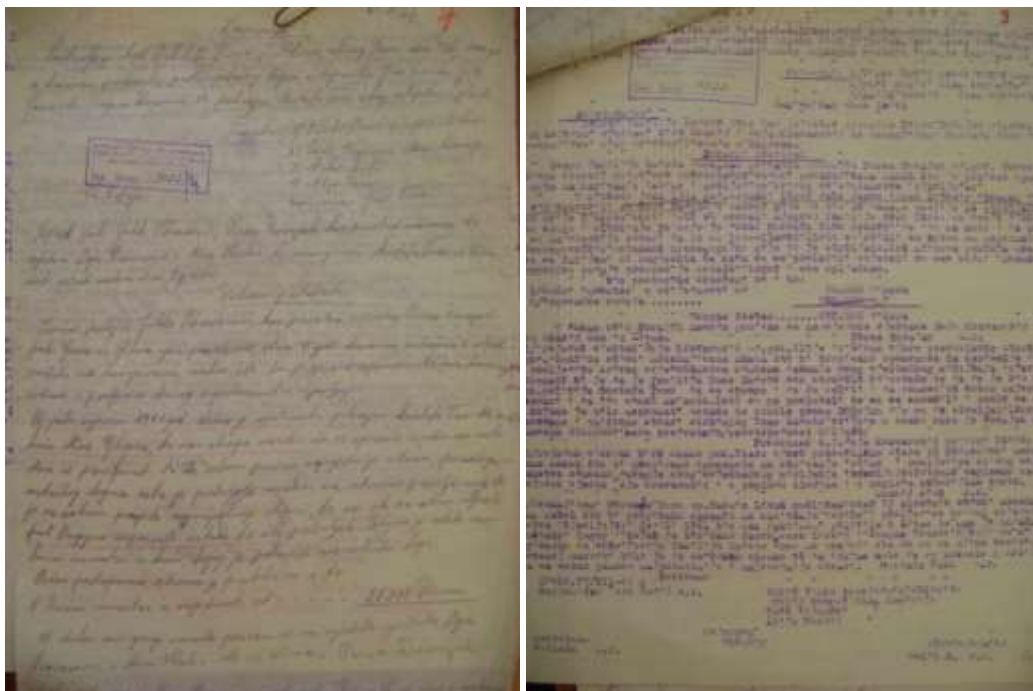
На питање како да се према свему томе поставимо, тешко је уопштити јединствен одговор, али једно је сигурно – како се према свему томе поставимо, тако ће нам бити“.

Однос према традицији и формирање архива Удружења

Формирање базе података расељених Ливњака и потомака, као и архиве скенираних, копираних и оригиналних докуманата историјског и етнографског карактера је дефинисано као стални задатак Удружења.

У 2016. године Удружење је, захваљујући историчару Немањи Девићу, прибавило део скениране документације која се чува у Архиву у Сарајеву, а односи се на сведочења пред Комисијом за утврђивање злочина непријатеља и њихових сарадника, за подручје општине Ливно.

Других активности у оквиру реализације овог задатка, није било.

Скенирана архивска документа

Базе података расељених ливањских Срба

Задатак формирања базе података расељених ливањских Срба, у смислу сабирања и чувања општих података о месту порекла, новом месту и адреси становања расељених, поред информативног карактера треба да има за циљ и окупљање српске заједнице око реализације важнијих питања из оквира националног интереса и побољшања животних услова малобројних Срба који још увек опстају у насељима Ливањског поља.

Апликацију електронске базе податка израдила је инг Јадранка Радовановић, члан Удружења, и она се налази у фази тестирања.

Формирање архива Удружења

Током 2014. године Удружење је електронском поштом и путем интернет странице упутило позив Србима са подручија Ливна и Грахова за достављање докуманата, фотографија, аудио и видео снимака, као и делова народне ношње и рукотворинама у приватном поседу, а који речито говоре о животу Срба на том подручију у ближој и даљој прошлости, њиховој ношњи, обичајима, музичком и књижевном стваралаштву. Документа и фотографије могу бити оригинални, али и копирани или скенирани.

Осим спорадичног прибављања неких фотографија, у реализацији овог задатка координатори, отац Жељко Ђурица и Јасна Вујчић радили су на прикупљању и поправци елемената српске народне ношње ливањског подручија, тако да Удружење од 2014. године располаже са шест веома вредних, аутентичних прегача које су ткале и носиле Српкиње у Ливањском пољу.

Прегача-власништво Удружења

Током 2015. године прибављене су фотографије и документа приватних архива новинара Буда Симоновића, Јова Бајића и почившег члана Удружења Јелене Николић, а у сврху организовања изложбе о животу и страдању православних становника Ливањског поља кроз векове.

У 2016. години, из рушевина основне школе у Челебићу извучен је прозор школског тоалета кроз који је, 30. јула 1941. године, за време усташког покоља жена и деце, изашао Милан Вујановић-Тита. Прозор је приказан на изложби, а уведен је у архиву предмета од историјског значаја за ливањске Србе.

До даљег остаје актуелан апел Србима пореклом из насеља Ливањског поља, који поседују оригиналне делове мушке и женске народне ношње и рукотворина, имају сазнања о оригиналном начину њихове израде или су упућени у музичко и књижевно

стваралаштво Срба Ливањског поља да се обрате Удружењу и/или доставе фотографије са описом предмета и другим детаљима, као и видео и аудио снимке.

Важно је да током наредног периода чланови Удружења раде на прикупљању и поправци оригиналних рукотворина и народне ношње, сачине записе о оригиналном начину њихове израде и њиховој употреби, али и сниме оригинално извођење српске инструменталне и вокалне музичке баштине.

Допринос повратку и српској заједници ливањског подручја

Једна од области деловања у оквиру циљева постављених Статутом и другим актима Удружења ОМЛ односи се и на пружање помоћи српском становништву Ливањског поља које на том подручју опстаје и привређује, често у врло тешким условима. Постизање резултата на овом пољу деловања, осим директне помоћи становницима, може додатно мотивисати повратак Срба на своја имања.

У 2016. години Министарство за избјеглице и расељена лица Републике Српске, у оквиру Програма рјешавања проблема расељених лица, поватника и избјеглица, а у складу са одредбама Закона о расељеним лицима, повратницима и избјеглицама у Републици Српској, расписало је Јавни позив за додјелу помоћи у обнови и реконструкцији стамбених јединица избјеглицама из Босне и Херцеговине, расељеним лицима у Босни и Херцеговини и повратницима у Републику Српску и Федерацију Босне и Херцеговине. О овом конкурс и прописаним предусловима за учешће, Удружење је обавестило чланство и друге заинтересоване путем интернет странице.

Инфраструктура

Већ констатована чињеница врло лошег стања инфраструктуре на подручју Ливањског поља, нарочито српских села Доњег поља, и даље је непромењена. Обезбеђење пристојне, данас за живот елементарне, инфраструктуре (пут, водовод, канализација, телефон...) на подручју српских села, сада са малобројним и претежно старачким становништвом, често је могуће само организованим приступом надлежним локалним институцијама.

Важност инфраструктурне изграђености има велики значај и за подстицај расељеног становништва за поправку кућа и одлуку о привременом, повременом или сталном боравању. Такође, инфраструктурни објекти омогућавају и адекватно плодуживање имовине укључујући и њену продају по цени која уважава и доступност пристојне инфраструктуре.

Иако је тешко одредити које од нерешених виталних инфраструктурних питања завређује највећу пажњу, ипак сматрамо да приоритет припада путним прилазима. Пuteви су на појединим деловима у таквом стању да се српским селима не може прићи моторним возилом.

Апелима и петицијама које надлежним институцијама упућују становници доњеполских села могу се прикључити само они који документом легитимишу свој правни интерес, односно поседују босанска лична документа.

Са своје стране, Удружење ће се и даље ангажовати на обавештавњу чланства о таквим акцијама и прикупљању потписа на подручију Србије, а као групација ливањских Срба, пружиће и сваку другу могућу подршку. Такође, Удружење прати објављене пројекте инфраструктурне изградње које према предложеним и усвојеним плановима финансирају локални и републички органи, те се интересује и поставља надлежнима питања о фази њихове реализације.

Акцијом коју је покренуло Удружење у 2016. години за изградњу бране у Врбици, од Општине Ливно добијена су средства у 1000, КМ. Међутим, пошто је дошло до промена у водотоку реке крај Врбице, средства нису потрошена за ту намену те ће се размотрити могућност њиховог преусмеравања на адаптацију крова парохиског дома у Врбици.

Имовинско административна питања

Личне карте

Остварење бројних права лица рођених на подручију Ливањског поља, некадашњих становника и/или њихових потомака у многим случајевима везано је за држављанство Босне и Херцеговине.

Разумевајући значај поседовања босанских личних исправа, Удружење је, ранијих година, путем своје интернет странице, пружио информацију о праву и начину прибављања овог документа, са позивом лицима која имају право, да то и учине. Овај позив је и даље актуелан, те апелујемо на све који имају право прибављања држављанства БиХ да то и учине и тиме учествују у акцијама побољшања положаја тамошњих Срба.

Поседовање докумената Босне и Херцеговине био је предуслов и гласања на изборима за локалне органе власти, одржаним 2016. години. О начину провере уписа у бирачки списак и регистрацији за гласање у одсуству, Представништво Републике Српске у Београду припремило је детаљна упутства која је Удружење објавило путем своје интернет странице, Такође, Удружење је објавило о информацију о кандидатима, нарочито кандидовању на српској листи и могућностима и предусловима избора бар једног одборника СО Ливно са српске листе.

Регулисање власништва над имовином

У претходном периоду Удружење је упутило апел расељеним Србима да формално правно регулишу власништво над својом непокретном имовином. Уколико се укаже потреба, Удружење ће сагледати могућност ангажовања лица на подручију ливањске

општине које ће, за одређену надокнаду, обављати рутинске документационо-административне послове пред органима локалне управе.

Најиздржљивија у опстајању на подручјима са којих се српски народ деценијама повлачи под разним врстама притисака је Српска Православна Црква. Она чува трагове живота Срба на широким просторима на којима су остали само малобројни припадници нашег народа. Имовина које се прећутно одричемо може бити дарована том верном чувару, нашој цркви, или јој поверена на чување и уживање.

Апел Удружења и даље је актуелан.

Јавни скупови Удружења

Током 2016. године одржано је више јавних скупова у организацији Удружења ОМЛ.

Дружење Ливњака

У марту 2016. године, у склопу активности одржавања годишње Скупштине Удружења, организовано је и дружење Ливњака у ресторану “Ваша трпеза”, у власништву Владимира Даде Шуња. Домаћинским односом власника Ливањско вече је протекло врло пријатно, уз добро послужење, дискретну музику и присан разговор земљака. Била је то лепа прилика да се после много година сретну људи који се дуго нису видели и да оживе успомене на завичај и прошла времена.

Са дружења Ливњака

Изложба “Срби Ливањског поља-трајање кроз векове”

Разлози организовања изложбе

Срби су вековима живели на подручју Ливањског поља. Током тог дугог периода, под сменом политичких, историјских, демографских околности и у складу са природном и општом средином у којој су живели, дефинисали су своје обичаје, ношњу, музику, оруђа, градили верске, културне и образовне институције и објекте, истрајавајући у очувању свог националног и верског идентитета. У том истрајавању трпели су притиске и разне патње, а често га плаћали и животима својим и оних најневинијих међу њима – дечијим.

Историјске околности пресудно су утицале на перманентно смањење броја Срба на подручју Ливна, све до данашњих дана када су се свели на проценат у укупном броју становника испод 2%. Додатно отежавајућа је чињеница да у српском корпусу у ливањској општини данас доминира старачка популација чијим неминовним нестанком се ненадокнадиво даље смањује број Срба.

Очување верског и националног идентитета Срба на подручју Ливна одвијало се под сменом империјалних власти Турске и Аустро-Угарске, у верски и национално разноликој средини, економски слабо развијеној, кроз:

- ✓ градњу верских објеката, међу којима је најпознатија ливањска православна црква Успења пресвете Богородице, једна од најлепших у БиХ која је са својим библиотеком и иконама уврштена у културну баштину БиХ;
- ✓ градњу школа – у Ливну је отворена прва српска школа за верске потребе у Босни и Херцеговини;
- ✓ организовање националног културног друштва „Јован Сундечић“ кроз који се поред одвијања културног живота Срба, рађала и грађанска класа. Срби, угледни грађани Ливна, школовани у иностранству, сем ауторитета уложили су и лична материјална средства за градњу српских институција. Зграда Сундечића и данас служи потребама образовања деце у Ливну;
- ✓ одржавање традиције и народних и верских обичаја у обележавању значајних догађаја за породицу и прославама православних празника;
- ✓ очување начина израде појединих делова народне ношње;
- ✓ записивањем и чувањем од заборава народних песама, прича, музичких инструмената, оруђа исл;
- ✓ очувањем сећања на српске жртве пострадале због припадности православној вери и српском народу током историје исл.

Након предефинисања југословенског простора стварањем нових држава, што се одвијало кроз грађански рат у Босни и Херцеговини, Срби, чији број се перманентно смањивао на подручју од Ливна до Босанског Грахова, у највећем броју су протерани, те су данас заступљени са неколико процената и то претежно кроз старачка домаћинства.

Иако избегли, протерани, расељени, ливањски Срби нису препустили забраву векове живота и стеченог богатог културног, верског, етнoлошког и етнографског богатства. Поносни на то богатство, а организовани у асоцијацији Удружење Огњена Марија Ливањска, определили су се да га на адекватан начин прикажу у срединама у којима данас живе, пре свега у Србији и Републици Српској, али и другим земљама у свету.

Концепт изложбе

Најприкладнији начин да се дубоки корени и векови живота Срба у Ливањском пољу прикажу јавности је излагање прикупљене архивске документације, фотографија, чланака, као и репрезентативних предмета народне ношње, инструмената, књига исл.

Део изложбе садржи околности, фотографије, предмете и документа о стравичном српском страдању (нарочито цивила у НДХ) које је развејало ливањске Србе на све стране света.

Изложба је припремљена на савременим, лако преносивим реквизитима и материјалима, скенирањем писаног фото и материјала са прикладним пратећим текстом, а по темама:

- ✓ демографска слика ливањског подручија кроз векове;
- ✓ векови под туђинском влашћу;
- ✓ живот у граду и на селу;
- ✓ верске, културне и образовне институције;
- ✓ живот између два светска рата;
- ✓ страдање у НДХ;
- ✓ исељавање и колонизација;
- ✓ ексхумација - свећа запаљена после 50 година;
- ✓ поновило се - грађански рат '90-тих;
- ✓ Срби и њихови трагови у данашњем Ливну.

Циљ организовања изложбе

Циљ организације изложбе је приказивање широј јавности српске културне и духовне заоставштине, очување свести о месту порекла и вековном животу Срба на подручјима која данас нису у саставу Републике Србије и Републике Српске као матичних земаља српског народа, као и приказ вековне борбе за очување верске и националне припадности, али и главних разлога и околности због којих је број Срба на том подручију данас веома мали.

Изложба је и својеврсни допринос државним институцијама и професионалцима у очувању истине, односно борби против прикривања и фалсификовања демографских и других података и прекрајања историје на бившим југословенским просторима и од стране институција и појединаца других народа који живе на том простору.

Израда и приказивање изложбе

Селекцију прикупљеног материјала, као и распоред по историјским периодима и темама извршили су аутори изложбе, проф. др Вељко Ђурић Мишина и Радован Пилиповић, директор Архива СПЦ, уз сарадњу Гордане Достанић, председника УО Удружења и ликовно решење Дејана В. Ђурића.

Изложба се састоји од 24 паноа, димензија 70x100 и израђена је у дупликату. Један примерак изложбе су плакати у адекватним рамовима пригодним за поставку на зидове на начин који условљава изложбени простор (најлонске нити, закачаљке, носачи и сл), а други примерак су плакати на форекс плочама од 3мм. На овај начин изложба се може паралелно приказивати у различитим местима.

УДРУЖЕЊЕ ОГЊЕНА МАРИЈА ЛИВАЊСКА

Изложбу прати и богато илустровани каталог *Ливно и Ливањци* чије издавање су подржали Штампарија покрајинске владе АП Војводине Нови Сад и штампарија САЈНОС Нови Сад власника Радомира Ињца.

Организацију и приказивање изложбе подржали су и: МСП РС - Управа за дијаспору у сарадњу са Србима у региону; Будо Симоновић, новинар из Подгорице; Јово Бајић, новинар у пензији из Београда; Епархија бихаћко-петровачка; Парохија лијевањска; Народна банка Србије; Бански Двор, Бања Лука; Музеј Републике Српске, Бања Лука; Удружење Јадовно 1941, Бања Лука; Културни центар Новог Сада, Савеза крајишких удружења; Завичајно удружење Ливњана и Граховљана; амбасада Републике Србије у Лондону; Транспортшпед Београд, као и бројни чланови Удружења ОМЛ.

Изложба у Београду

Са благословом Његовог Преосвештенства Епископа бихаћко-петровачког г. Атанасија 15. априла 2016. године, у атријуму Народне банке Србије, изложбу архивских докумената, фотографија, артефаката из народног живота и прошлости ливањских Срба, свечано је отворио високопреподобни архимандрит, настојатељ Светониколајевског манастира Рмањ, Серафим Кужић, у својству изасланика Његовог Преосвештенства епископа бихаћко-петровачког Атанасија.

Поставка у Београду

У програму свечаности отварања су учествовали чланови хора „Србски православни појци“ и народни гуслар Владо Руњо који је одгуслао песму „Стари Вујадин“. Из Ливна овом приликом дошли кларинетисти Стефан Ђурица и Давид Ковачић и извели *Химну светом Сави*.

Аудиторијуму су се, такође, обратили: председница Управног одбора Удружења Огњена Марија Ливањска гђа Гордана Достанић; заменик председника Одбора за дијаспору Скупштине Србије г. Миодраг Линта; коаутор изложбе господин

УДРУЖЕЊЕ ОГЊЕНА МАРИЈА ЛИВАЊСКА

Радован Пилиповић и свештеник Жељко Ђурица, парох лијевањски. Конферансу садржајног програма водила је Оливера Радета.

Публика у Београду

Отварању изложбе, која је јавности била доступна до 22. априла, присуствовало је преко 150 посетилаца, како ливањских Срба тако и представника других босанских и херцеговачких удружења која делују у Србији, те грађана Београда.

Кларинетисти из Ливна

Изложба у Бања Луци

У петак 23. септембра у Великој сали Банског Двора изложбу, која је на пажњи бањалуке публике била до 30. септембра, отворио је Његово Преосвештенство Епископ бихаћко-петровачки Атанасије.

УДРУЖЕЊЕ ОГЊЕНА МАРИЈА ЛИВАЊСКА

Пред око седамдесет посетилаца о вековима живота, страдања и заоставштине ливањских Срба говорили су: Гордана Достанић, председник УО Удружења ОМЛ; проф.др Бранко Докић, декан Електротехничког факултета и др Душан Басташић, председник Удружења Јадовно1941.

Поставка у Бања Луци

У уметничком делу програма учествовали су кларинетисти Стефан Ђурица и Давид Ковачић и КУД Јањ из Стројнице са женском етно групом и групом Јањски соколићи. Програм је водила Весна Катић.

Јањевци са владиком

Изложба у Новом Саду

Новосадској публици изложба је приказана у просторијама Културног центра Новог Сада, од 25. новембра до 2. децембра. Изложбу је отворио господин Млађен Цицковић, директор Представништва Републике Српске у Србији, истичући значај целокупног

рада и ангажовања удружења грађана пореклом са подручија Босне и Херцеговине, укључујући и пројекте историјског и културног садржаја локалног карактера. Господин Цицовић осврнуо се и на природне везе Србије и Српске из којих произилази и сваковрсна потпора институција обеју држава пројектима удружења који се својим садржајем убрајају у пројекте од значаја за очување српског националног бића.

Поставка у Новом Саду

На свечаности отварања изложбе говорили су и: презвитер новосадског храма Светих Кирила и Методија, отац Велимир Врућинић, који је својом беседом подсетио на невоље и патње свих који су напустили свој родни крај и уједно пренео поздраве владика бачког, господина Иринеја и бихаћког-петровачког господина Атанасија, као и братску подршку Парохије лијевањске; Гордана Достанић, председница УО Удружења Огњена Марија Ливањска и сарадник изложбе, као и господин Здравко Ињац, председник Скупштине Савеза крајишких Удружења.

У уметничком делу програма учествовали су: појци школе црквеног појања „Свети Јован Дамаскин“; гуслар Петар Мишовић и мушка певачка група КУД „Др Младен Стојановић“ из Бачког Јарка. Водитељ програм ове манифестације била је Оливера Радета.

Остале активности у вези са изложбом

Крајем 2016. године започете су организационе припреме за приказивање изложбе публици у Лондону, на Дан Светог Саве, 27. јануара, који је и уједно и Међународни дан холокауста. Поред приказивања изложбе, тога дана публици ће бити представљена и књига Буда Симоновића *Огњена Марија ливањска*, непосредно од аутора.

Публика у Новом Саду

У том смислу обављени су договори са Одељењем за културу МСП Републике Србије, као и амбасадом Србије у Лондону која ће бити домаћин изложбе, а предузете су и административне радње упућивања изложбе у Лондон и повратка у Београд. Послове шпедиције, привременог извоза и увоза и остале послове из те области обавиће предузеће за шпедицију Транспортшпед из Београда.

Испред Удружења ОМЛ, изложбу ће публици у Лондону представити Милош Дамњановић, члан УО.

Школа основа српског писма и језика

Удружење и Парохија лијевањска, уз подршку Управе за дијаспору и сарадњу са Србима у региону, организовали су 2016. године Школу основа српског писма и језика за заинтересоване полазнике, а пре свега децу школског узраста која похађају часове веронауке за православне, са подручија Ливна и купрешких села Равно и Малован. Програм обуке одвијао се у два циклуса (од фебруара до јуна и од септембра до децембра 2016. године) и садржао је:

- ✓ учење азбуке (штампана и писана слова) и
- ✓ учење граматике.

Наставу је водио о.Жељко Ђурица.

На крају наставе планиране за 2016. годину полазницима су подељени сертификати о успешно завршеном курсу.

Односи са јавношћу

Државни органи и институције

МСС РС – Управа за дијаспору и сарадњу са Србима у региону

У досадашњема раду Удружење је више пута учествовало на конкурсима за финансирање и суфинансирање пројеката од значаја за културу и живот српске заједнице, које расписује Управа за дијаспору.

У 2016. години, у оквиру активности представљања нових издања, Удружење је ораганизовало презентацију књиге Буда Симоновића *Огњена Марија ливањска*, на Међународном сајму књига у Београду.

Представништво Републике Српске у Београду

Директор Представништва Републике Српске у Београду, господин Млађен Цицовић, примио је делегацију Удружења *Огњена Марија Ливањска*, у просторијама Представништва.

На састанку са господином Цицовићем, коме су присуствовали Никола Петровић, Гордана Достанић и Јадранка Радовановић, било је речи о садржини и апликације базе података, потребама Представништва за сличном апликацијом, као и могућностима и условима њене адаптације и употребе од стране Представништва.

Млађен Цицовић

Такође, истом приликом су размењена и мишљења о укупним активностима Удружења и начинима чвршћег повезивања са Представништвом.

У току године, на манифестацијама и јавним догађајима у организацији Представништва, учешће су узели и чланови Удружења, а господин Цицовић се одазвао позиву и отворио изложбу Удружења у Новом Саду.

Даља сарадња између Удружења ОМЛ и Представништва РС одвијаће се по конкретним пројектима, о чему ће чланство Удружења и шира јавност бити детаљно обавештавани.

Музеј жртва геноцида, Београд

Удружење је успоставило сарадњу са београдским Музејом жртва геноцида и у погледу прикупљања и размене података за израду спискова српских жртва 20. века, као и у погледу професионалне помоћи стручњака ове институције на изради изложбене поставке „Срби Ливањског поља – трагови кроз векове“.

Такође, чланови УО Удружења присуствовали су јавним скуповима и догађајима у организацији Музеја жртва геноцида у оквиру програма обележавања 75 година великог страдања српског народа и припадника јеврејске и ромске заједнице, као и другим поводима.

Музеј РС Бања Лука

Парох лијевањски отац Жељко Ђурица, као и представници Удружења ОМЛ, Милош Дамњановић, Александар Радета и Гордана Достанић посетили су Музеј Републике Српске и у двочасовном радном састанку са директором Музеја, г-ђом Надом Пувачић, конзерватором-рестауратором Дијаном Пешикан Егић, историчарем уметности Љиљаном Шево и Ђурђицом Бјелошевић из Музеја РС, договорили начин и услове извођења више важних предстојећих послова везаних за заоставштину и имовину православне цркве Успења Пресвете Богородице у Ливну.

Први размотрени и договорени послови односили су се на обезбеђење прикладног материјала – скенираних фотографија икона ливањске православне цркве, ради излагања на предстојећој изложби „Срби Ливањског поља-трајање кроз векове“ планираној за средину априла ове године у Београду. Љубазношћу запослених Музеја, на изложби су, на прикладан начин, приказане репродукције неких од вредних икона из збирке ливањске цркве.

Други део разговора односио се на дефинисање оптималних предуслова враћања рестаурираних икона у ливањску цркву, имајући у виду и до сада извршене радове, као и тренутне околности санирања и обнове цркве (изолација, замена крова, малтерисање, рестаурација мобилијара, постављање безбедносних услова исл).

У циљу прецизног дефинисања радних и финансијских услова представници Музеја РС, у складу са договором, у два наврата су били у радној посети Ливну, а Удружење ОМЛ и Парохија лијевањска ће, у складу са њиховим препорукама, предузети даље

неопходне кораке за стварање оптималних услова чувања српске заоставштине на месту коме припада.

Музеј Републике Српске пружио је и техничку подршку организацији изложбе у Бања Луци.

Српска православна црква

Епархија бихаћко-петровачка

У погледу сарадње са Епрахојом бихаћко-петровачком, као речит пример привржености и сарадње још једном истичемо присуство и благослов Његовог Преосвештенства Епископа Атанасија скуповима и подухватима у организацији Удружења, као и присуство представника Удружења литургијама, прославама и парастосима у организацији и по позиву Епархије.

Овом приликом наводимо посете и службе Његовог Преосвештенства владике Атанасија у храмовима на подручју Ливна, као и посете представника Удружења Епархији:

- ✓ У недељу пред Богојављење, 17. јануара 2016.године, када Црква прославља 70 светих апостола, Његово Преосвештенство Епископ бихаћко-петровачки Атансије, служио је Свету Архијерејску Литургију у Ливну. У храму Успења Пресвете Богородице, са Епископом су саслуживли протојереј Слободан Кљајић, парох гламочки; протојереј-ставрофор Жељко Ђурица, парох лијевањски и протођакон Никола Перковић, док је за пјевницом одговарао јереј Срђан Белензада, парох веселињски;
- ✓ Дана 21. маја, Његово Преосвештенство Епископ бихаћко-петровачки г. Атанасије примио је представнике Удружења Огњена Марија Ливањска у просторијама Патријаршије у Београду. Састанку су присуствовали председник Удружења Никола Петровић и члан Управног одбора Милош Дамњановић. Током састанка се разговарало о активностима и пројектима на којима раде

Удружење и Парохија лијевањска, а пре свега о радовима на обнови капеле и Спомен-костурнице св. Великомученице Марине-Огњене Марије, укључујући и њено осликавање;

- ✓ У недељу шесту по Духовима – Светих отаца првих шест Васељенских сабора, Његово Преосвештенство Епископ бихаћко-петровачки г. Атанасије служио је Свету Архијерејску Литургију у храму Успења Пресвете Богородице у Губину. На овај дан се традиционално окупља народ Парохије губинске, како они који живе у селима овог краја тако и они који су пореклом са ових простора, а живе расејани широм света. Његовом Преосвештенству су саслуживали отац Мирко Јамеџија, бивши парох лијевањски, отац Слободан Кљајић, парох гламочки, отац Жељко Ђурица, парох лијевањски и епархијски ђакон Никола Перковић. За певницом су појали отац Срђан Белензада, парох веселињски и богослов Немања Рељић. У својој беседи, Његово Преосвештенство се захвалио народу што у толиком броју испуњава своју светињу. Инспирисан природним лепотама Ливањског поља, приметио је колико тога нам је Бог дао, те нагласио да је једино што се од нас тражи да то што нам је дато не 'баталимо'. Имајући у виду 75 годишњиву почетка усташких злочина над српским народом у Ливањском пољу и шире, Његово Преосвештенство се посебно осврнуо на важност молитвеног сећања на пострадале исповеднике наше вере. Истакао је помоћ за завршетак радова на Спомен-костурници у Ливну, а окупљене уверио да ће мученици ливањског поља и званично бити унети у диптих светих, којем они свакако већ и припадају имајући у виду да су страдали због своје вере. Након Свете Литургије, служен је помен оцу Ристи Ћатићу и његовим парохијанима, првим српским жртвама у Ливањском пољу, које су усташе почетком јуна 1941. године бацили у јаму изнад села Сухача.

Архив Српске православне цркве

У оквиру припрема за организацију и одржавање изложбе посвећене вековном животу Срба ливањског подручја, Удружење се обратило за стручну помоћ (прикупљање архивског материјала, дефинисање и дизајнирање изложбених паноа исл) Архиву Српске православне цркве. Уз благослов Његовог Преосвештенства Епископа Атанасија, Архив се одазвао молби Удружења и заједно са Музејом жртава геноцида и Удружењем, приступило организацији изложбе.

Парохија лијевањска

Из презентованих извештајних ставки о раду Удружења јасно се уочава стална комуникација, координација и блиска сарадња са Парохијом лијевањском и парохом Жељком Ђурицом, покретачем бројних активности и несебичним радником на очувању српских споменика, баштине и културе на подручју од Ливна до Грахова. Отац Жељко је и најчвршћа спона одржавања блиских веза расељеног и домицилног српског становништва. Стога је најавио његовог одласка на нову дужност у Парохију брчанску, забринула ливањске Србе и чланове Удружења.

Одлазак оца Жељка у Парохију брчанску и долазак новог пароха у Лијевно, оца Предрага Црепуље из Парохије крњеушко-вођеничке у Крњеуши, паланиран је за средину јануара 2017. године. Уверени смо да ће и отац Предраг неуморно радити на обнови српских грађевина и духовности у Ливну, у чему ће му Удружење несебично бити на услузи и помоћи.

Представници Удружења често учествују у организацији скупова прославе црквених слава, присуствују црквеним прославама, литургијама и другим догађајима на подручју Ливна.

Са своје стране, отац Жељко је личним присуством појединим догађајима у Србији одржавао везу са својим расељеним парохијанима удруженим у ОМЛ.

У периоду традиционалног окупљање Срба Ливањског поља, од 30. јула до 4. августа, на саборима у Црном Лугу и Врбици, на Шатору и богослужењима у православним црквама, били су присутни и представници Удружења ОМЛ, представљајући на прикладан начин Удружење и његове циљеве и мисију.

Илиндан у Црном Лугу

У Црном Лугу, 2. августа, прослављена је храмовна слава цркве Св Пророка Илије. Пред око 70-ак окупљених, Свету Литургију служили су отац Жељко Ђурица, парох лијевањски, и отац Савко Плавшић, парох граховски. У својој проповеди, отац Жељко се осврнуо на живот Св Пророка Илије, те захвалио свима који долазе у овај храм да се у њему моле, како оне који живе у парохији црнолушкој тако и оне који су дошли из далека, потврђујући да нису заборавили своје корене и светиње. Кум овогодишње славе је био Никола Јањић.

На Илиндан се одржава традиционални народни сабор у Црном Лугу. У оквиру ових дешавања организовано је и балотање, турнир у малом фудбалу, такмичење у бацању камена с рамена, и друге активности. Дружење у Црном Лугу трајало је до вечерњих сати.

Народни збор у Врбици

Да Илиндански дани у Ливањском крају постају симбол непресушне вере у спасење православља на овим просторима, потврђује и народни сабор на Благу Марију, 4. августа, који се већ неколико година одржава у Врбици код храма Силаска св. Духа на апостоле. Огроман се напор улаже како би овај сабор имао своје трајање. Само уз помоћ Господа ова ратом опустошена, духовно ослабљена, од људи напуштена а од нељуди унакажена, Врбица и друга села, на сивом камену Старетине, опстају, а њихови малобројни житељи труде се, верујући.

У Врбици

Окупљање је почело молитвом, настављено радом на сређивању порте храма, јер је ове године, Лазара Катића, који је свих ових године косио и уређивао порту храма у Врбици, болест спречила да то учини. Није било мало народа у селима Бастаси, Богдаше, Врбица, Радановци, Бојмунте и Челебић, селима која припадају парохији Врбичкој. Није било ни мало народа у цркви на богослужењу, али изгледа већини сабороване пале у заборав, па је свега петнаестак људи остало да се на уобичајеном дружењу. Невенка Катић, која је увек била прва кад је требало послужити и стотину људи који су се некада окупљали на овом сабору, овога пута је имала довољно времена да дан проведе уживајући са својим унучићима. Испечено је јагње, које за здравље и напредак своје породице дарова Веселин Шуња, један од људи-стубова парохије Врбичке.

Причало се, играо фудбал и балоте, а пре свега тиме је дат допринос традицији и вери. И ове године зазвонило је звоно са цркве у Врбици, нека звони на многаја лета.

Слава ливањске цркве

Велики хришћански празник Успења Пресвете Богородице – Велика Госпојина – слава је најстарије православне цркве на подручју Ливна, а обележена је 28. августа Светом Литургијом коју је, пред 60-ак верника служио парох лијевањски, о. Жељко Ђурица. Сједињени око своје светиње и у заједничкој молитви, зрачили су истинском топлином једне мале, али истрајне заједнице. Овогодишњи кум славе је био Ранко Пажин из Губера са својом породицом. Након богослужења, окупљени народ се задржао на ручку у парохијском дому.

Ове године празник је додатно увеличан и чињеницом да је православна заједница добила једног новог члана. Инспирисан дружењем са Србима у својој далекој земљи, кроз које је и упознао православну веру, канађанин Мет Савели је одлучио да се баш на овај велики празник крсти у Ливну. Кум му је био његов дугогодишњи друг и колега, Милош Дамњановић.

Слава у Ливну

Слава у храма у Губину

Са благословом Његовог Преосвештенства Епископа бихаћко-петровачког, слава цркве у Губину је и ове године прослављена уз велики број верника који су се сабрала поводом великог празника Успења Пресвете Богородице, коме је ова црква и посвећена. По устаљеној традицији, народ парохије Губинске се окупља да прослави своју храмовну славу дан по Великој Госпојини, на дан који је црква посветила Нерукотвореном Образу Господа Исуса Христа, у народу познатом као Убрбус.

Слава у Губину

Пред великим бројем верника Свету Литургију служили су отац Слободан Кљајић, парох гламочки, отац Саша Црљић, парох дрварски, отац Савко Плавшић, парох

граховски, те надлежни парох, отац Жељко Ђурица. За певницом су одговарали парох Срђан Белензада, парох веселињски, и отац Сениша Сердар, парох дрварски. Кум славе био је Мирко Јурић из Губина.

Након богослужења, у порти храма је припремљен ручак за неколико стотина окупљених. У лепој атмосфери, уз традиционалну крајишку песму, окупљени су се задржали до касних поподневних сати.

Манастир Богородице Тројеручице на Авали

Представници Удружења ОМЛ, чланови Управног одбора, посетили су авалски манастир Богородице Тројеручице и присуствовали јутарњој молитви.

У манастиру на Авали

Председник Удружења уручио је игуманији манастира постере са фотографијама страстишта и страдања ливањских Срба 1941. године.

Након молитве задржали у разговору са игуманијом манастира, мати Златом, која се несебично залаже на ширењу истине о страдању ливањских Срба у лето 1941. године и чувању сећања на жртве.

Друга Удружења

У извршавању својих активности Удружење одржава контакте и консултације са другим удружењима сличног програмског карактера.

УДРУЖЕЊЕ ОГЊЕНА МАРИЈА ЛИВАЊСКА

Завичајно удружење Ливњана и Граховљана из Бачког Јарка

Сваке године Удружење Ливњана и Граховљана одржава годишње дружење под називом “Чувајмо завичај од заборава”. Представници Удружења ОМЛ одазивају се позиву и присуствују овом дружењу. Такође, представник Удружења Сава Шуњка, ове године је присуствовао и Годишњој скупштини овог Удружења.

У 2016. години, у суорганизацији двају удружења одржан је већ поменути јавни скуп посвећен сећању на жртве усташког геноцида на подручју Ливна, у Клубу галерије “Зрно” у Новом Саду. Приказивање видео материјала РТРС и разговоро на тему културе сећања Завичајно удружење одржало је и у Бачком Јарку, 16. септембра и Сиригу, 9. Децембра, уз техничку подршку Удружења ОМЛ.

Такође, Завичајно удружење подржало је одржавање изложбе Удружења ОМЛ у Новом Саду.

УГ Јадовно 1941 Бања Лука, Београд

Током ове године поштована је установљена пракса двају удружења да се, присуством представника, међусобно уважавају скупови у организацији удружења.

Тако су представници Удружења ОМЛ, између осталог, присуствовали поклоничком путовању на Јадовно, јула 2016. године, у организацији УГ Јадовно. Том приликом, над Шарановом јамом на Велебиту, као и над Катином јамом на Другој страни Велебита, служени су парастоси, помени и молебани за 38.010 православних Срба побијених у комплексу логора НДХ, Госпић – Јадовно – Паг. Парастосе су служили свештеници епархија Српске православне цркве: горњокарловачке, београдско-карловачке и других.

На поклоничком путу на Јадовно био је и Часни крст, освештан у Јерусалиму и намењен Спомен-капели у Ливну од стране Епархије београдско-карловачке. Часни крст је у рукама ходочасника, пре свега пореком Ливњака, прошао цео пут.

Поклонички пут на Јадовно

Председник УГ Јадовно 1941, др Душан Басташић присуствује парастосу жртвама у Ливну, а ове године је и помогао одржавање изложбе у Бања Луци и говорио на свечаности њеног отварања.

Оба удружења преко својих интернет страница обавештавају јавност о одржавању битних манифестација у организацији удружења.

Удружење СНД Пребиловци

Слична, добра сарадња успостављена је и са удружењем СНД Пребиловци, уједначене програмске оријентације у делу неговања сећања на жртве.

Удружење Дрварчана

На позив председника Удружења Дрварчана, Николе Грубора, манифестацији „Вече Дрварачна“, одржаној 20. маја 2016. године у Сава Центру, присуствовали су Никола Петровић и Дијана Ковачић.

Савез крајишких удружења

Иако Удружење ОМЛ није формални члан Савеза крајишких удружења, са овом асоцијацијом има развијене добре односе и сарадњу у појединим активностима.

Успостављени добри односи манифестовали су се, у 2016. години, суорганизацијом Савеза крајишких општина су организацији изложбе Удружења ОМЛ у Новом Саду.

Наступи у медијима

Током 2016. године предстваници Удружења имали су више наступа у медијима, током којих је представљен рад Удружења, као и прикази из прошлости ливањских Срба, а медији су пренели и информације о одржавању јавних скупова и догађаја у организацији Удружења, при чему нарочито истичемо редакције радија Слово љубве и Бум-бум радија, емисије Помаже Бог народе мој.

Остало

Промоција и маркетинг

У циљу илустративног приказивања рада Удружења, као и баштине ливањских Срба, Удружење је, у складу са могућностима, припремало прикладан материјал презентован на скуповима у организацији Удружења. Поред већ поменутих издања каталога изложбе и књиге Огњена Марија ливањска, Удружење је у договору са сарадницима ТВ Храм из Београда о уступању дела материјала у сврху припреме ТВ емисије и филма о страдању Срба у Ливну лета 1941. године.

За чланове, пријатеље и партнере Удружење је припремило Календар за 2017. годину, чија израда је донација Штампарије САЈНОС из Новог Сада.

Успеси наше деце из Ливна

Федерално министарство образовања и знаности, Федерације БиХ, установило је критеријуме за избор најбољих ученика основних и средњих школа у Федерацији. Ове године, 5. децембра, у Мостару, одржана је свечаност проглашења и доделе награде најбољим ученицима у школској 2015/2016.години. За најбољег ученика основних школа ХБЖ/Кантона 10 проглашен је Давид Ковачић из О.Ш. „Иван Горан Ковачић“ из Ливна.

Давид Ковачић

Давид је рођен у Ливну 2001. године. У свих девет разреда основне школе имао је закључене само одличне оцене. Једну годину је био у математичкој секцији, неколико година је био у спортској секцији "Горан", а глумио је у школским представама и приредбама током свих девет разреда. Паралелно са основном школом, Давид је похађао и Основну музичку школу "Фрањо С. Вилхар" у Ливну, инструмент кларинет, коју је такође завршио са одличним успехом. Учествовао је и на Првом (2015. године) и Другом (2016. године) интернационалном конгресу кларинетиста у Травнику. Члан је и Градске лимене глазбе од 2013. године, где је у почетку свирао кларинет, а сада саксофон. Између осталог, наступио је и на отварању изложбе "Срби Ливањског поља – трајање кроз векове" у Београду. Од 2007. године, члан је Тае kwon do клуба "Магоне" из Ливна, са којим је учествовао на многим такмичењима у БиХ и иностранству, освојивши до сада осам медаља.

На спортским такмичењима у теквонду, Стефан Ђурица, Петра Ждеро и Давид Ковачић, појединачно и као чланови клуба Магоне из Ливна, освајају медаље и признања на нивоу кантона, као и републичким такмичењима.

Поносимо се нашом децом и њиховим успесима.

Обавештавање чланства и јавности

Обавештавање чланства и јавности о програму и циљевима Удружења, његовом раду, конкретним пројектима и акцијама одвија се превасходно преко интернет странице www.omlivanjska.com која се редовно ажурира вестима и догађајима из Удружења и Парохије лијевањске.

Поред редовних информација везаних за рад Удружења и Парохију лијевањску, путем своје интернет странице Удружење пружа и одржане информације о догађајима које организују друга удружења, а укључило се и у апеле општег националног карактера у време пролетњих поплава, као што је позив за помоћ поплавленима.

Facebook група Удружења

Активна је Facebook-у група коју је 2014. године, за потребе Удружења ОМЛ отворила Оливера Радета.

Закључак

Сагледавањем Плана рада за 2016. годину, као и информација и података из овог Извештаја, може се закључити да је Удружење већину планираних задатака извршило.

Ипак, задовољство које доноси добро обављен посао било би потпуније да смо могли констатовати и високу мотивисаност и активност већег броја чланова Удружења. Одзив акцијама и позивима Удружења можемо окарактерисати као слаб, као мотивацију координатора неких активности исл.

Удружење и даље нема свој пословни простор и адресу на којој би се одвијали и повремени неформални сусрети, размењивале идеје и разговарало о започетим пословима, ван редовних, формалних скупова органа Удружења.

И извештајне, као и током претходних година, забележени су прилози појединим пројектима Удружења и од стране лица која немају предачке, породичне или друге везе са подручијем Ливањског поља, што само указује на чињеницу да се рад Удружења запажа и у круговима који нису блиски Ливањцима. Пријатељи који су на разне начине помогли и подржали рад Удружења и реализацију његових планова заслужују поштовање и захвалност наших чланова, али и свих Срба Ливањског поља.

Одређени број чланова Удружења посебно се ангажовао на: обезбеђењу простора за одржавање разних скупова Удружења, изради пропагандног и рекламног материјала, штампаних материјала (књига, докумената, аката исл), чувању архиве Удружења, обезбеђењу корисних контаката важних за рад Удружења, дистрибуцији поште исл, чиме су непосредно допринели подизању квалитета рада и угледа Удружења.

Иако изостављамо именовање појединаца, свако од наших добротвора и пожртвованих чланова препознаће свој допринос за који се и овом приликом посебно захваљујемо.

УДРУЖЕЊЕ ОГЊЕНА МАРИЈА ЛИВАЊСКА

Никола Петровић,
Председник ср